

“Stratejik esnek destekleme politikası gerekli”

Ozlem As

Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Tarık Tezel, dünya pazarlarındaki sıkıntının yol açtığı sert rekabet ortamının ihracat desteklemelerine rağmen ihracatın önünü tıkadığını söyledi. Dünya süt ürünleri fiyatları düşerken buna ayak uyduramayan maliyetlerle ihracatın bir önceki yıla göre miktar olarak yüzde 17 civarında azaldığını belirten Tezel, stok miktarlarının endişe edici boyutlara ulaştığını söyledi. Tezel, “Bundan sonrası için, en temel önlem

aracı, uluslararası piyasalarda istikrarlı ve sürekli bir rekabet oyuncusu olmak üzere, stratejik esnek destekleme politikası ile sürdürülebilirliğin sağlanmasıdır” dedi.

Mart ayı sonunda yapılan genel kurulda Setbir'in yönetim kurulu başkanı olarak görevi devralan Tarık Tezel ile sektörünü konuştuk.

2016 yılı süt sektörü açısından nasıl geçiyor?

TÜİK verilerine göre 2016 yılının üç ayında 2 milyon 330 bin 495 ton in sütü toplanmıştır. Bu değer 2015 yılının ilk iki ayında toplanan inek sütü miktarından yüzde 5 daha fazladır.

Süt ve süt ürünleri dış ticaret verileri incelendiğinde, 2016 yılının ilk dört ayında ihracatımız (49 bin ton), 2015 yılının ilk üç ayına göre (36 bin ton) biraz artmıştır.

2016 yılına başladığımızdan bu yana Bakanlığımız süt sektörü için yoğun maliyetleri karşılamakta ve maliyetleri düşürmek için çalışmaktadır. Bu kapsamda süt sektörüne yönelik doğrudan ve dolaylı olarak çeşitli önlemler alınmıştır. Öncelikle stok sorunu olan sanayiciyi rahatlatmak, üreticinin elinde süt kalmasını ve belirlenen süt fiyatının altında çiğ süt satışını önlemek amacıyla, Et ve Süt Kurumu vasıtasıyla süte müdahale edilmiştir. 24 Mart 2016 tarihinde başlayan bu müdahale ile Türkiye genelinde 1,15 TL'nin altındaki fiyatların görüldüğü ve arz fazlası olan yerlerde süt alınmıştır.

Tarımsal desteklemelerde bu yıl yeni düzenlemelere gidilmiştir. 5 Mayıs 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Tarımsal Desteklemelere ilişkin Bakanlar

Tarık Tezel:
İhracat bir önceki yıla göre miktar olarak yüzde 17 civarında azaldı.

Kurulu Kararı'na göre örneğin buzağı desteği, buzağı 4 aylık olduktan sonra verilecektir. Bunun sebebi buzağı ölümlerini azaltmaktır. Bunun yanında süt primleri bundan böyle direkt olarak üreticilerin hesabına yatırılacaktır.

Besicimizin ekonomik faaliyetini sürdürebilmesi için makul bir kazanç elde etmesi önemlidir. Diğer taraftan tüketicinin daha fazla süt ürünü tüketebilmesi, daha sağlıklı ve dengeli beslenebilmesi, bedensel ve zihinsel olarak daha iyi gelişmiş nesillere sahip olabilmemiz için fiyatın makul, ulaşılabilir olması gerekiyor.

Bu kapsamda Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, süt fiyatlarının dengelenmesine yönelik gereken adımları atmaya başlamış ve süt piyasasına müdahale etmek amacı ile Et ve Süt Kurumu süt alımlarına başlamıştır.

Çiğ sütte yaşanan dönemsel arz fazlasının süttozu üretimine kanalize edilmesinin istikrarı koruma adına sektöre olumlu yansıdığını değerlendirmekteyiz.

Bu desteğin amacı, ilkbaharda buzağılama çoğaldığı için süt üretiminde yaşanan arz fazlalığının, sonbaharda ise tam tersi olarak arzda azalma meydana gelmesine bağlı olarak oluşan stok sorununun çözümlenmesidir. Uygulamanın

amacı arzın fazla olduğu dönemlerde yurt içinden fazla sütü çekip süt tozuna çevirmek ve bu yolla ihracat imkânı yaratmak ya da arzın düşük olduğu sonbahar aylarına destek sağlamaktır.

Süt ve ürünlerinde son üretim, tüketim, dış ticaret rakamları nelerdir?

Ülkemizde süt sektörü, tarım sektörünün en önemli alt sektörlerinden biri olup ekonomik büyüklük olarak tarım içinde yüzde 14 civarında paya sahiptir. Ülkemizde süt ve süt ürünleri sektöründe faaliyet gösteren yaklaşık 1500 adet işletme bulunuyor. 34 bin adet çalışanı olan sektörün 13 milyar TL satış cirosu bulunmaktadır. Süt ve süt ürünleri üretiminin 1,6 milyar TL katma değeri bulunuyor.

Ülkemizde 2015 yılında 18,6 milyon ton çiğ süt üretilmiştir. Üretilen sütün yüzde 91'ini inek sütü, yüzde 6'sını koyun sütü, yüzde 3'ünü ise keçi sütü oluşturuyor. Ülkemiz, toplam 18,6 milyon ton/yıl çiğ süt üretimiyle dünya ülkeleri arasında 9. sırada yer almakta, sadece inek sütü üretimi dikkate alındığında ise ürettiği 16,9 milyon ton inek sütü ile 8. sırada bulunmaktadır (TÜİK 2015).

2015 yılında sanayi tarafından 1,4 milyon ton içme s6t6, 112 bin ton s6ttozu, 51 bin ton tereyağı, 669 bin ton peynir, 1,1 milyon ton yoğurt ve 626 bin ton ayran 6retimi gerçekleştirilmiştir.

2016 yılının 66nc6 ayında bir 6nceki yılın aynı d6nemine g6re y6zde 3,5 artışla 832 bin 376 ton inek s6t6 toplanmıştır. İnek s6t6 6retim artışı son yıllarda hız kesmişse de son beş yılda (2015/2010) elde edilen b6y6me y6zde 36,36'dır. Son beş yılda meydana gelen bu olağan6st6 artışa karşın sanayi kuruluşları tarafından toplanan inek s6t6n6n toplam 6retilen inek s6t6ne oranı, y6zde 54.30'dan (2010) y6zde 48,75'e (2015) gerilemiştir.

2015 yılında toplam s6t ve s6t 6r6nleri ihracatımız 113 bin ton, ithalatımız ise 35 bin ton olmuştur. 2016 yılının ilk d6rt ayında ihracatımız (49 bin ton), 2015 yılının ilk 6 ayına g6re (36 bin ton) biraz artış g6stermiştir.

İhraç ettiğimiz başlıca 6r6nlerimiz, peynir, peynir altı suyu tozu ve dondurmadır. En çok ihracat yaptığımız 6lkeler T6rki cumhuriyetler ve Ortadoğu 6lkeleridir.

İthal ettiğimiz başlıca 6r6nler, tereyağı ve peynirdir. Başlıca ithalat yaptığımız 6lkeler ise Avustralya, Yeni Zelanda, ABD, KKTC ve AB 6lkeleridir.

Son gelişmeleri de dikkate aldığımızda sekt6r6n ihtiyaç duyduğu -damızlık s6t hayvancılığında -politikalar ve uygulamalar nelerdir?

Tarım ve hayvancılık desteklemelerinde d6zenlemeye gidilmiştir. 6rneğin genç çiftçilere 6denecek olan 30 bin liraya kadar hibe desteği kapsamında hayvancılık yapacaklara nakdi para yerine Tarımsal İşletmeler Genel M6d6rl6đ6 (TİGEM) tarafından damızlık d6ve verilecektir. 3 Mayıs 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan "Tarım İşletmeleri Genel M6d6rl6đ6 ile Et ve S6t Kurumu Genel M6d6rl6đ6nce Kullanılmak 6zere Canlı Hayvan İthalatında Tarife Kontenjani Uygulanması Hakkında Karar" ile TİGEM ve ESK'na sıfır g6mr6k vergisi ile 150 bin baş damızlık hayvan getirme serbestisi tanınmıştır.

Hayvancılık sekt6r6, et ve s6t sekt6rlerinin hammaddesini sağladığından bu sekt6rlerin gelişebilmesi, karlılığını artırabilmesi ve uluslararası pazarlarda yer alabilmesi yanında insanlarımızın daha iyi beslenebilmesi açısından da belirleyici durumdadır.

Bu kapsamda hayvancılığa verilen desteklerin de etkisi ile 6zellikle s6t hayvancılığında yaşanan gelişmeler ve istikrar, gelecek için umut verirken

Proses Suyu Hazırlama Sistemleri Kurar

kırmızı et ile ilgili alınması gereken tedbirler ve uygulamalar olduğu da açıktır.

Büyükbaş hayvan varlığımız sütçü tip genetik yapıya sahiptir ve et verimi düşüktür; etçi ve/veya kombine ırkların da varlığının artırılması, buzağılama sıklığı yanında buzağı ölümlerinin azaltılması yoluyla besilik materyal arzının artırılması, yem üretiminin artırılarak maliyelerinin düşürülmesi, hayvan hastalıkları ile etkin mücadele kesimlik hayvan arzını artıracak ve piyasada fiyat istikrarının kurulması ve korunmasına yardımcı olacaktır.

Küresel süt fiyatları, talepte son gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

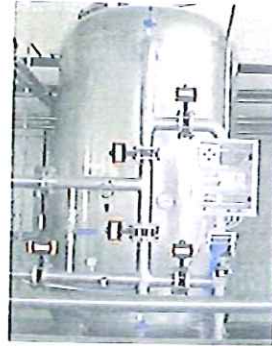
Geçen yıl 1 Nisan itibarı ile süt kotalarının kaldırılmasının ardından Avrupa Birliği (AB) potansiyel süt arzı artışına karşı agresif bir ihracat atağına hazırlanıyordu. Ancak önce Rusya ile bozulan ilişkiler, ardından Çin'in siparişlerini geri çekmesi ile AB'de süt piyasalarının dengelerini bozmuştur.

1 Nisan 2015 öncesi 35 ila 36 € cent olan süt fiyatları hızlı bir şekilde önce 25 € centlere ve sonraları da 20 ila 22 € centlere kadar düşmüştür. Bugün AB'de süt fiyatı bölgelere göre 20 ila 24 € cent/lt aralığında değişmekle birlikte, bu süt yüzde 4,2 yağ, yüzde 3,4 protein, yüzde 8,5 yağsız kuru madde kalite değerlerine sahiptir.

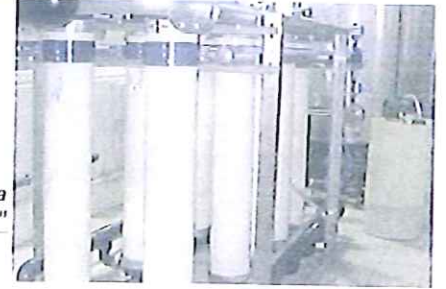
Bütün bunlarla eş zamanlı olarak yurtdışı piyasalarda endüstriyel süt ürünleri fiyatları da radikal bir şekilde düşmüştür. Geçen yıl aynı dönemlerde 2.400 USD/ton'dan işlem gören süt tozu fiyatları, şu sıralarda 1.250 ila 1.300 USD/ton seviyelerindedir. Peynir altı suyu tozu ise 850 USD/ton'dan 550 USD/ton seviyelerine gerilemiştir.

Yukarıda ifade edilen, dünya pazarlarındaki sıkıntının yol açtığı sert rekabet ortamı, ihracat desteklemelerine rağmen ihracatımızın önünü tıkamaktadır. Sonuç olarak, dünya süt ürünleri fiyatları düşerken buna ayak uyduramayan maliyetlerimizle ihracatımız bir önceki yıla göre miktar olarak % 17 civarında azalmış olup, stok miktarları endişe edici boyutlara ulaşmıştır.

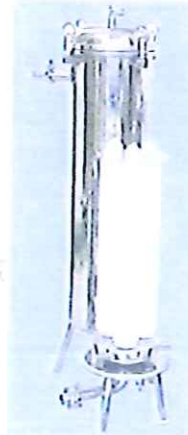
Bundan sonrası için, en temel önlem aracı, uluslararası piyasalarda istikrarla, sürekli bir rekabet oyuncusu olmak üzere, stratejik esnek destekleme politikaları ile sürdürülebilirliğin sağlanmasıdır.

"Hijyenik Kum Filtreleri"

"Steril Su Üreten Ultra Filtrasyon Sistemleri"

"Bakteri Geçirmeyen Kartuş Filtreler"

"Hassas Kontrollü Klor Dozaj Sistemleri"

"Paslanmaz Çelik Ters Ozmoz Cihazları"

